

ПЕРЕДМОВА

В останні роки на Україні спостерігається значне зростання інтересу до вивчення римського права, зумовлене змінами в політичному, соціальному і економічному житті суспільства, переглядом національної концепції права з огляду на європейський вибір України, а також модернізацією вищої освіти. Україна чітко визначила орієнтири на входження в освітній та науковий простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності у контексті європейських вимог, працює над практичною реалізацією завдань Болонського процесу.

Довершеність правової системи Стародавнього Риму, що ґрунтується на ідеях природного права, засадах справедливості, порядності, добросовісності, зумовила періодично повторювані спроби відродити дух римського права, використати його найбільш вдалі знахідки та рішення. Ці спроби, що отримали у сукупності найменування “рецепція Римського права”, є одним з найяскравіших доказів того, що воно й через багато років після падіння Римської Імперії зберегло свій потенціал, внаслідок чого і стало “материнським” щодо практично усіх європейських правових систем. Саме загальна рецепція Римського права, зумовлює необхідність його поглибленого вивчення як підґрунтя компаративістики, а рецепція Римського приватного права є підставою його дослідження як основи сучасної цивілістики.

У зв'язку з цим, римське право можна розглядати вже не лише як одну з базових для вищих юридичних навчальних закладів європейських держав навчальних дисциплін, але також і як підґрунтя сучасної цивілістики, котре визначає магістральні тенденції розвитку українського права взагалі і цивільного права зокрема.

За роки незалежності в Україні було прийнято багато законодавчих актів, спрямованих на регулювання відносин у приватноправовій сфері. Водночас варто зазначити, що кількісні показники законотворчості в Україні не узгоджуються з якістю нового українського законодавства, недоліки якого нерідко обумовлені його несистемним характером.

Активну роль у вирішенні цієї проблем забезпечення теоретичної бази законотворчості з врахуванням світового досвіду у цій галузі, у тому числі, римського права, відіграє Одеська національна юридична академія, у стінах якої провадяться наукові дослідження також і у галузі приватного права. На підставі отриманих наукових результатів пропонуються зміни у нормативні акти з метою удосконалення цивільного, сімейного тощо законодавства України. У забезпеченні координації наукових досліджень, обміну інформацією, бібліографією тощо важливу роль відіграє створений в ОНЮА Центр вивчення Римського права та похідних

від нього сучасних правових систем на зразок тих, що існують у багатьох європейських країнах.

У цьому збірнику наукових праць вміщені статті з римського права, які стали результатом досліджень науковців ОНЮА, інших навчальних закладів та практичних працівників України.

Збірник буде цікавим усім, хто вивчає проблеми римського права та питання його впливу на формування сучасного законодавства України та зарубіжних країн.

Президент Одеської національної
юридичної академії,
доктор юридичних наук,
професор, академік АПН України
С. В. КИВАЛОВ